

Výsledky zimního mapování šelem v Beskydech a Kysucích v roce 2026

Autoři: Michal Bojda, Hnutí DUHA Šelmy
Martin Váňa, Hnutí DUHA Šelmy
Veronika Kornová, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR (AOPK ČR)
Václav Tomášek, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR (AOPK ČR)
Peter Drengubiak, OZ Karpatská divočina

Na začátku února 2026 se uskutečnil již 42. ročník mapování velkých šelem v Chráněné krajinné oblasti Beskydy a v navazujících pohořích na Slovensku i v ČR. Mapované území zahrnovalo tradiční oblasti, kterými jsou Moravskoslezské Beskydy, Vsetínské Beskydy, Slezské Beskydy, Jablunkovské mezihoří, Turzovská vrchovina, Kysucké Beskydy, Kysucká vrchovina, Javorníky, Vizovické vrchy a sever Bílých Karpat. Navíc byl oproti jiným sezónám výskyt šelem ověřován také v Hostýnských vrších a v podhůří Moravskoslezských Beskyd (Palkovické hůrky, Ondřejník, Štramberská vrchovina). Zájmové území má rozlohu zhruba 3700 km² a jde o prozatím největší území, které bylo v rámci této tradiční akce mapováno.

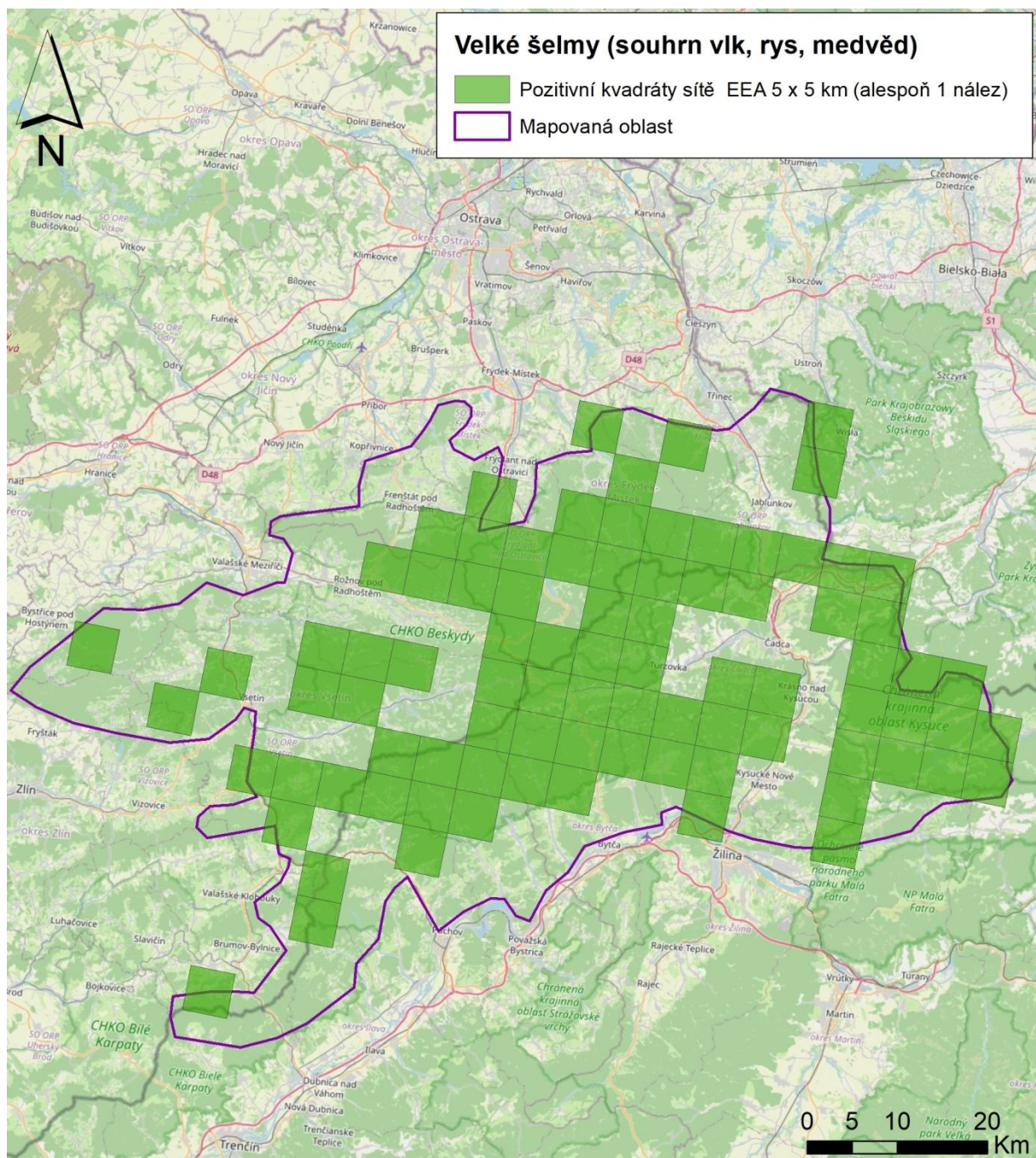
Hlavními dny terénního mapování byly 6. a 7. února 2026, nicméně migračně významné koridory se ověřovaly již 5. února a několik tras bylo zmapováno až 8. února. Do mapování se zapojili stopaři z řad pracovníků AOPK ČR, Hnutí DUHA Šelmy, OZ Karpatská divočina a dalších dobrovolníků. Souhrnně se do mapování na obou stranách česko-slovenského území zapojilo bezmála 200 účastníků. Počasí bylo proměnlivé po všechny dny, přičemž od 6. do 8. 2. ve vyšších polohách mírně sněžilo, v nižších pak mrholilo s celkovým úhrnem srážek do 2 mm za den. Teploty byly přes den nad bodem mrazu, okolo 0 až 6 °C. V jižní části a v nižších polohách mapovaného území chyběla sněhová pokrývka.

Stopování velkých šelem probíhalo procházením přidělených tras, které vedly lesními cestami a chodníky primárně s nepevným povrchem. Cílovými druhy tohoto mapování byli zejména rys ostrovid, vlk obecný a medvěd hnědý. Evidovány byly jejich pobytové znaky (otisky stop, trus, stržená kořist, chlupy, drápance na stromech), přímá pozorování a obrazové záznamy o výskytu ze stabilních fotopastí spravovaných organizacemi Hnutí DUHA Šelmy a AOPK ČR. Obě tyto organizace provádí celoroční dlouhodobý monitoring velkých šelem v pohořích na českém území respektive na česko-slovenském pomezí. Data z fotopastí byla pro tento účel využita za období od 2. do 8. 2. a významně pomohla potvrdit výskyt velkých šelem zejména v oblastech, kde byly špatné mapovací podmínky.

Výsledky:

Účastníci prošli celkem 164 mapovacích tras, jejichž jednotlivé délky se pohybovaly od 5 do 25 km. I přes poměrně nepříznivé klimatické podmínky se podařilo nalézt široké spektrum pobytových stop velkých šelem. V rámci zimního mapování velkých šelem bylo nasbíráno 274 průkazných údajů o výskytu. Jednotlivé záznamy o výskytu byly agregovány do kvadrátového zobrazení v mapové síti EEA 5 × 5 km. EEA je celoevropská jednotná síť vizualizaci dat o životním prostředí na území Evropy, kterou poskytuje Evropská agentura pro životní prostředí (organizace Evropské unie).

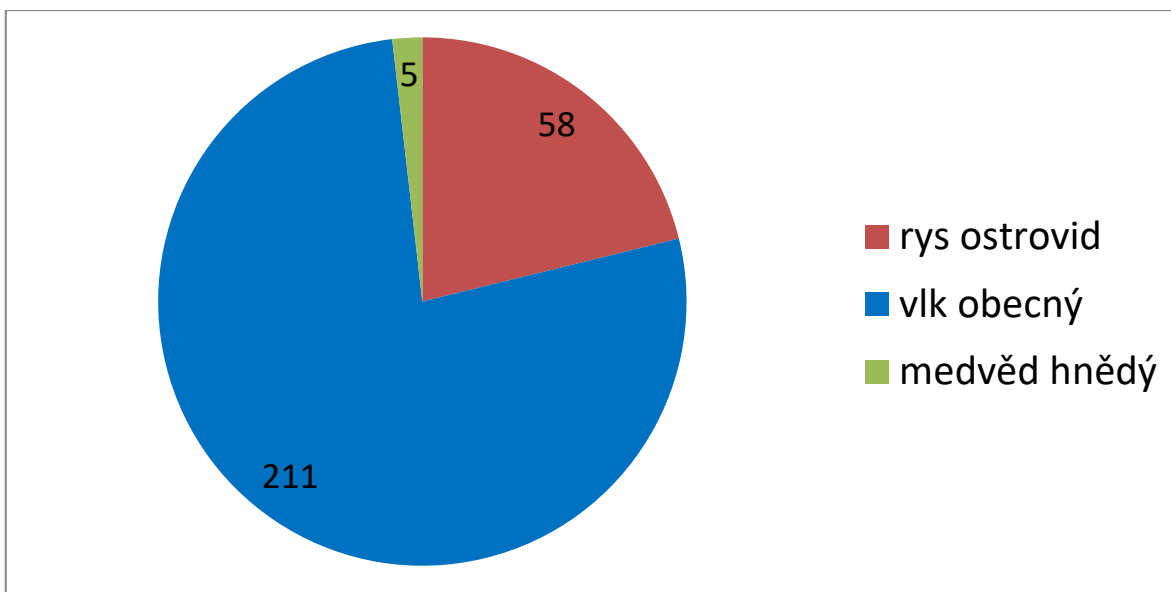
V mapě č. 1 jsou zobrazeny všechny kvadráty, kde byl v době mapování prokázán výskyt velkých šelem.

Mapa č. 1. Přehled kvadrátů s nálezem pobytových stop velkých šelem.

Z hlediska druhového složení získaných údajů o výskytu velkých šelem dominoval vlk obecný, u něhož bylo získáno 211 pobytových stop. V případě rysa 58 údajů o výskytu. Na území Kysuckých Beskyd a Kysucké vrchoviny byl v 5 případech zaznamenán výskyt medvěda. Kromě velkých šelem byla během mapování zjištěna řada dalších chráněných druhů živočichů zejména ze skupiny ptáků (jeřábek lesní, tetřev hlušec, ještěbek lesní, ořešník kropenatý, krkavec velký, orl skální, puščík bělavý, datlík tříprstý aj.).

Podíl nálezů získaných pro jednotlivé druhy velkých šelem během mapování je zobrazen v grafu č. 1

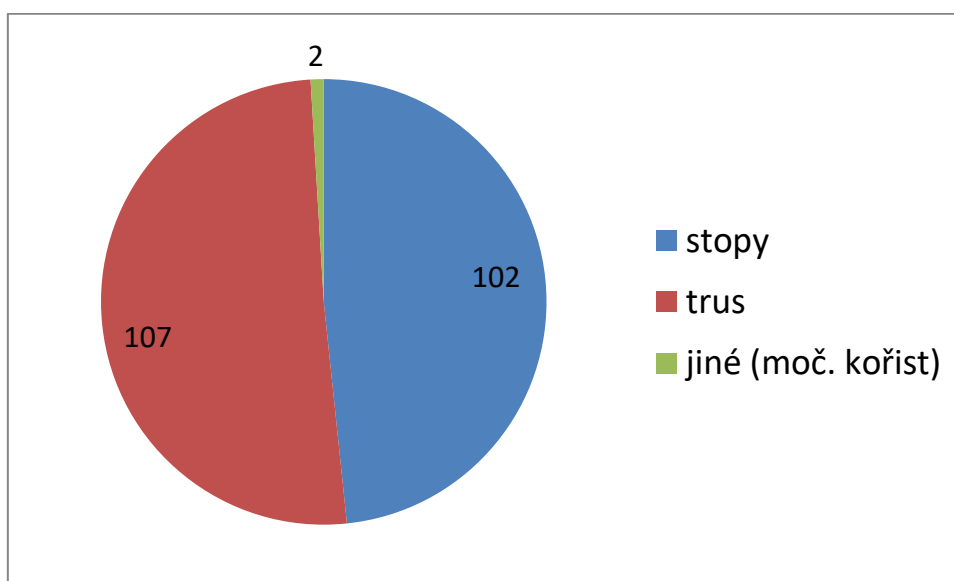

Graf č. 1. Zjištěné pobytové stopy jednotlivých druhů velkých šelem při mapování 6. - 8. 2. 2026

Podrobněji jsou výsledky mapování pro jednotlivé druhy velkých šelem popsány v následujících kapitolách.

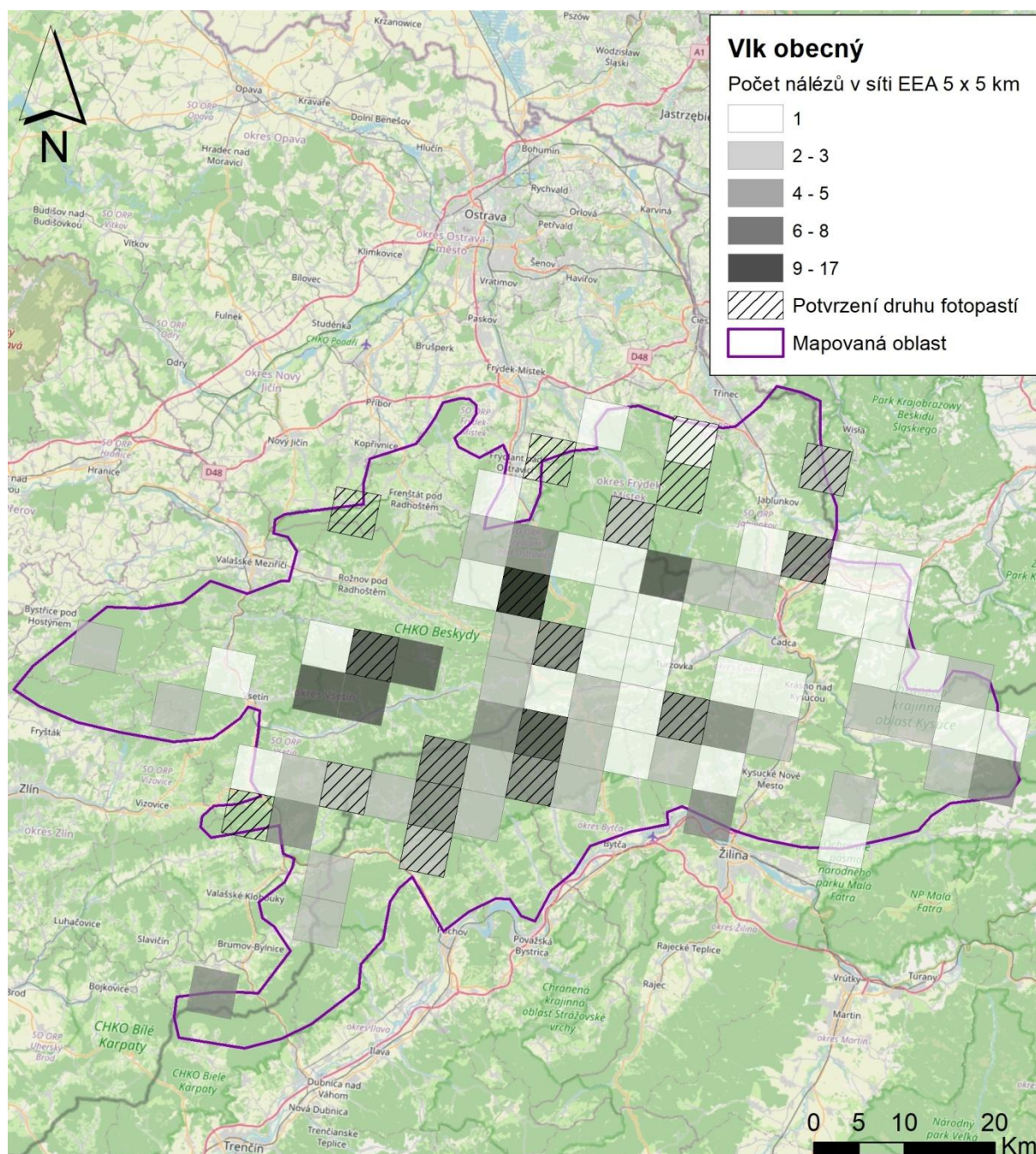
Vlk obecný

Bylo získáno 211 nálezů pobytových stop vlka obecného v terénu během procházení tras a dalších 46 záznamů o výskytu vlka na fotopastech. Ve většině případů terénních nálezů šlo o nálezy trusu a stopních drah – otisků stop. V jednom případě se podařilo dohledat i kořist, a to ulovenou laň v oblasti Gírové. Během pochůzek bylo nasbíráno 22 vzorků trusu vlka obecného. Většina vzorků byla odebrána do lihu pro následné analýzy DNA, které určí genetické vazby mezi jedinci v populaci a pomáhají odhalit i přítomnost nových jedinců – imigrantů v území. Několik vzorků pak bude laboratorně analyzováno pro účely parazitologického vyšetření. V grafu č. 2 je zobrazeno rozdělení získaných pobytových stop vlka obecného během mapování dle povahy nálezu. Oproti ostatním druhům dominuje u vlka obecného nalezený trus.

Graf č. 2. Vlk obecný – zastoupení pobytových stop zjištěných při mapování tras.

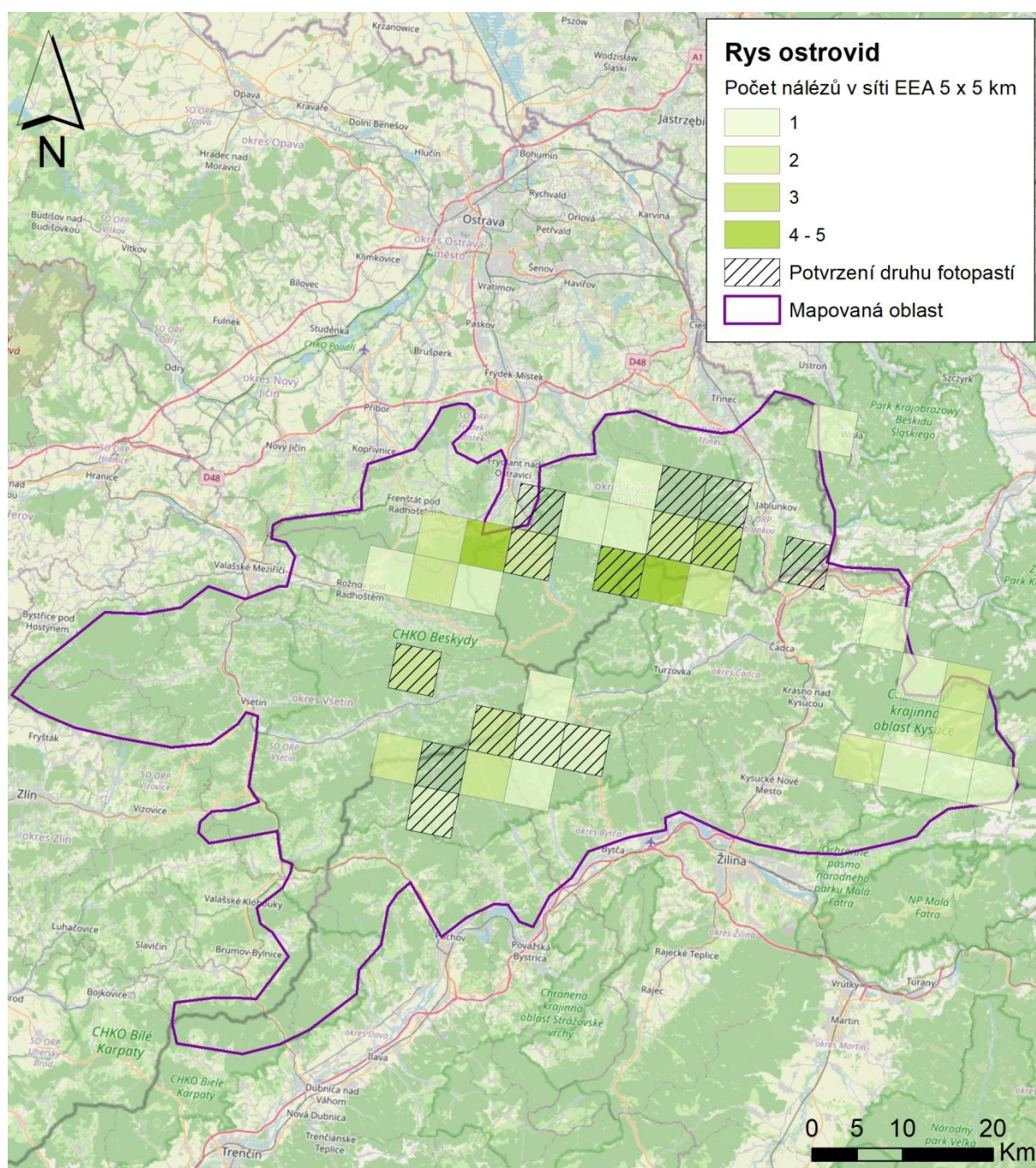
Výskyt vlků byl zjištěn obdobně jako v loňském roce na velké části území CHKO Beskydy i CHKO Kysuce. Kromě těchto chráněných území, byl výskyt zjištěn ve Slezských Beskydech, severní části Bílých Karpat, Vizovických vrších a také Hostýnských vrších. Největší četnost nálezů byla v Moravskoslezských a Vsetínských Beskydech, V Javorníkách a také Kysuckých Beskydech. Výraznou roli v počtu nálezů pobytočných znaků však hrály rozdílné podmínky k mapování. Celkově lze však konstatovat, že vlci se vyskytují v rámci celého mapovaného území. Na základě nálezu stopních drah byla nejpočetnější skupina vlků o počtu 6 jedinců zjištěna v Kysuckých Beskydech. V Kysucké vrchovině byly stopovány skupiny vlků v počtu 3 a 4 jedinců. V centrálních Javorníkách byla sledována skupina vlků o počtu 5 zvířat a ve východních Javorníkách byla potvrzena několikrát přítomnost 3 až 4 vlků. Výskyt minimálně 4 vlků byl zjištěn také v Hostýnských vrších. V ostatních případech se jednalo o nálezy dvojic nebo samostatných jedinců. Jenom díky fotopastem se v době mapování potvrdil výskyt vlčího páru také ve Vizovických vrších.

Rys ostrovid

Celkem bylo nalezeno 58 pobytových stop rysa ostrovida, přičemž převážnou většinu z toho tvořily stopy nebo stopní dráhy a zbytek připadl na nálezy trusu a srsti. Také u rysa byl trus odebírán do zkumavek pro pozdější genetické analýzy.

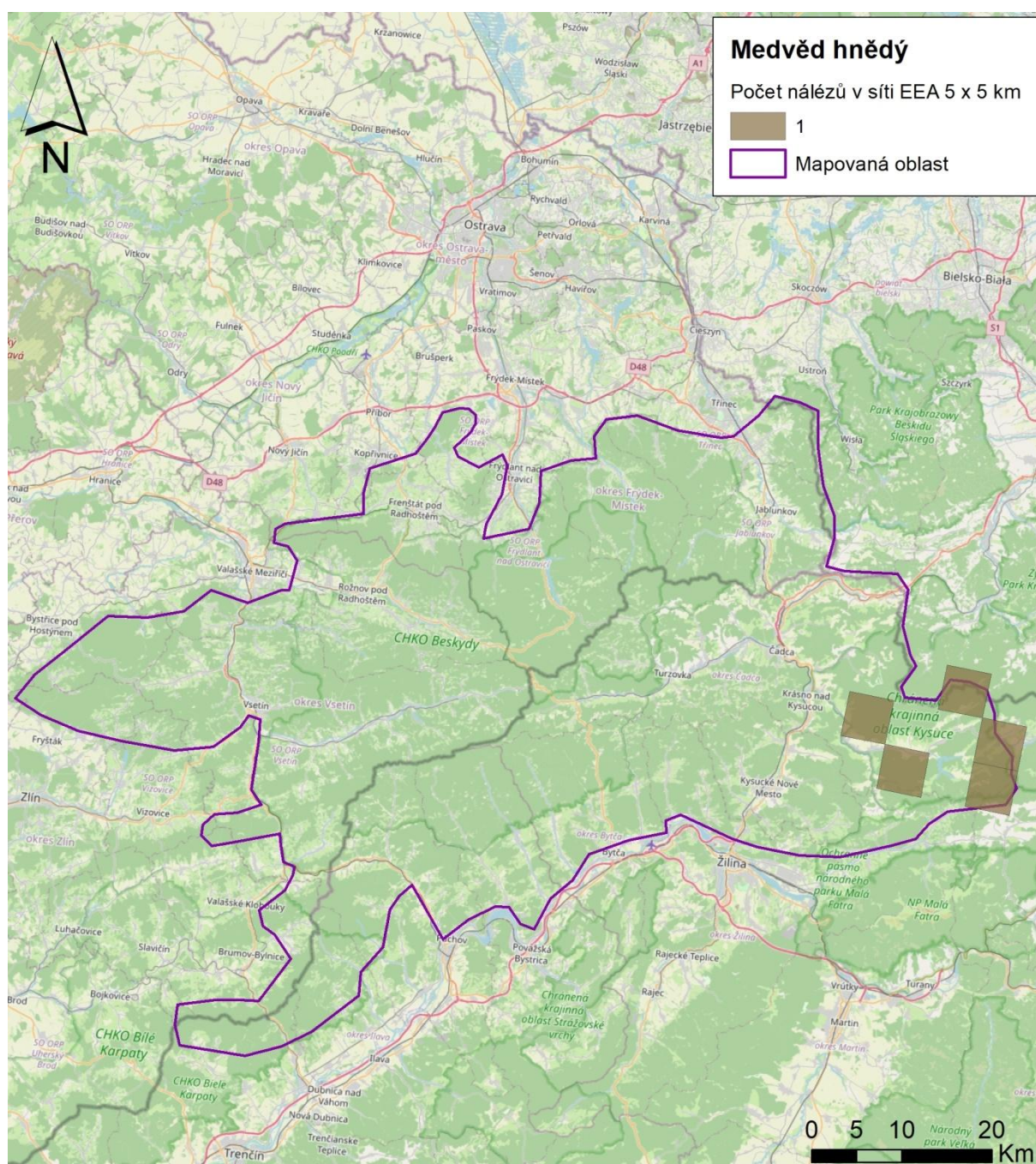
Výskyt rysa byl nejčastěji potvrzen ve východní a centrální části Moravskoslezských Beskyd, dále pak v centrálních Javorníkách, v Kysucké vrchovině a v Kysuckých Beskydách. Oproti předchozím rokům byl výskyt rysa potvrzen také ve Vsetínských a Slezských Beskydech a v Jablunkovské vrchovině. V období od 2. do 8. 2. se podařilo na fotopastech potvrdit výskyt osmi různých jedinců.

Mapa č. 3. Přehled kvadrátů s největším a nejmenším počtem nálezů rysa ostrovida.

Medvěd hnědý

Pobytové znaky v podobě stop a trusu byly nalezeny v Kysuckých Beskydách a Kysucké vrchovině. Celkem se podařilo výskyt medvěda dokladovat v pěti případech. V Javorníkách a severu Bílých Karpat nebyla přítomnost medvědů v době zimního mapování zjištěna. Mimo toto období byl však výskyt medvěda potvrzen už v lednu v jižní části Javorníků a v jarních měsících byl výskyt několika medvědů zjištěn v severní části Bílých Karpat a Javorníkách. V Moravskoslezských ani Vsetínských Beskydech nebyl výskyt medvěda věrohodně prokázán už několik let.

Mapa č. 4. Přehled kvadrátů s nálezem pobytových stop medvěda hnědého.

Závěr a shrnutí

Zimní mapování velkých šelem pomohlo získat ucelené údaje o stavu a prostorové distribuci velkých šelem v pohorích na česko-slovenském pomezí. Jelikož se v rámci CHKO Beskydy jedná o území zařazené pod ochranu Evropskou unií z důvodu zachování optimálního biotopu velkých šelem (Evropské významná lokalita Beskydy), je povinností státu znát aktuální početnost a distribuci jednotlivých druhů, pro které toto území bylo vyhlášeno (vlk, rys a medvěd). Získaná data bude možné využívat k zachování migrační průchodnosti pro šelmy uvnitř i mimo EVL Beskydy, ke zlepšení stavu reprodukčních stanovišť a k ochraně celistvosti teritorií jednotlivých druhů v tomto významném území.

Letošní ročník mapování velkých šelem částečně negativně ovlivnilo počasí během terénních pochůzek, kdy na mnoha místech chyběla sněhová pokrývka a mírně poprchávalo. Zejména díky nadšení mapovatelů, kteří využili svůj volný čas k mapování, se i přes nepřízeň počasí podařilo nalézt velké množství údajů o výskytu všech tří velkých šelem. Účelem tohoto mapování však nebylo stanovit početnost těchto druhů, ale zjistit jejich prostorovou distribuci v daném území. Stejně jako loni tak i letos bylo u rysa získáno výrazně méně nálezů než u vlka. Počet pobytových stop zůstal u rysa srovnatelný s loňským rokem. U vlka jsme letos zaznamenali navýšení o 50 nálezů oproti loňskému roku, což částečně souvisí s rozšířením terénního úsilí také do Hostýnských vrchů, ale především je to z důvodu stálosti teritorií v celém mapovaném území.

Ohrožujícím faktorem pro populace velkých šelem je dlouhodobě zejména stále se zhoršující migrační průchodnost volnou krajinou v podhorských oblastech. Zástavba migračních koridorů by měla být důsledně omezována orgány ochrany přírody a to formou pro veřejnost předvídatelné striktní ochrany zejména vymezených ploch v rámci biotopů velkých savců (územně analytický podklad). Dále je nezbytné zachovat celoroční ochranu všech 3 velkých šelem na obou stranách hranice a nesnižovat regulačním odlovem křehkou genetickou variabilitu předmětných druhů. Stávající finanční mechanismy pro podporu chovatelů hospodářských zvířat lze považovat za dostačující a zejména v CHKO Beskydy je patrné z malého počtu škod způsobených velkými šelmami, že chovatelé mají svá stáda ve většině případů adekvátně zabezpečena.

Všem mapovatelům moc děkujeme za spolupráci a těšíme se příští rok už na 43 ročník mezinárodního monitoringu velkých šelem.

Tato akce byla součástí pilotních aktivit v projektovém území Beskydy-Kysuce v rámci projektu [LECA Interreg Central Europe](#) a mapování bylo také součástí projektu [PROSPECTIVE LIFE](#) (PROtect SPEcies aCTIVELY by LIFE číslo 101104621).

Obrázek č. 1 – ukázka záznamu vlka obecného na fotopasti AOPK ČR trvale umístěné v zadních Beskydech na česko-slovenském pomezí

